

Úhyn ryb Balkáně? Přehrady zasáhnou 69 ohrožených druhů

ŠTÝRSKÝ HRADEC / BANJA LUKA - Na jihovýchodě Evropy může dojít k prudkému vymírání říčních populací, dokonce i naprostému vyhynutí druhů. Může za to probíhající masivní výstavba vodních elektráren na tamních dříve divokých řekách. Právě na Balkáně žije přitom řada ryb a měkkýšů, které bychom jinde v Evropě marně hledali. Kvůli přehradám z regionu může zmizet každý desátý druh. Takový vývoj je ekologická katastrofa, říkají odborníci.

Na záchraně místních už druhým rokem pracuje také česká organizace Arnika, která nedávno spustila kampaň „Balkánské řeky nedáme“, podpořte prosím jejich práci a podepište petici na www.arnika.org/reky.

Nedávná studie, kterou [vydala nevládní organizace RiverWatch](#), analyzovala dopad projektovaných přehrad na 113 druhů sladkovodních ryb, všechny zkoumané druhy jsou zařazeny na [Červeném seznamu ohrožených druhů IUCN](#) a v šedesáti devíti případech jde o endemické druhy vyskytující se pouze na území Balkánu. Uskutečnění většiny nebo všech 2 800 plánovaných vodních elektráren může vést k **globálnímu vyhynutí až jedenácti druhů**.

Na tisíc hydroelektráren má přitom vzniknout v chráněných oblastech i v národních parcích.

Přehrazení tolika řek negativně ovlivní desítky i stovky organismů. Podle zjištění týmu doktora. Stevena Weisse z Univerzity Štýrský Hradec přijde šedesát osm z šedesáti devíti endemických druhů ryb až o 30–100 % svého přirozeného prostředí.

To nutně do velké míry **poškodí biologickou rozmanitost v celé Evropě**. Zatímco celkový počet kriticky ohrožených druhů se kvůli zmíněným vyhynutím sníží, počet ohrožených druhů se zdvojnásobí na čtyřadvacet.

"Rozmach vodních elektráren ohrožuje deset procent všech druhů říčních ryb v Evropě. Už proto je vodní energie největší hrozbou pro celou rybí faunu na našem kontinentu," komentuje výsledky výzkumu doktor Weiss.

Vzácné ryby v ohrožení

Pstruh jaderský, hlavatka obecná neboli dunajský losos a různé druhy jesetera - všechny tyto ryby kvůli své malé populaci zaslouží ochranu odpovídající IUCN, evropským směrnicím o biotopech nebo Bernské úmluvě. Některé z nich však mohou v následujících letech z balkánského regionu zmizet. Kvůli vyvolaným proměnám řek stoupne podle studie tento počet až na jedenadvacet, včetně pěti druhů jesetera, jejichž populace jsou již více či méně vyhubeny a tímto definitivně přijdou o šanci na zotavení.

"Závěry výzkumu jsou skutečně děsivé. Ale ta vůbec nejhorší část? Nás ta čísla nepřekvapila. Katastrofální dopad přehrazování řek za účelem získání energie byl znám, avšak ignorován. Nyní jsou k dispozici tvrdá vědecká data," říká za Arniku Zuzana Vachunová, vedoucí kampaně "[Balkánské řeky nedáme](#)".

Námítky nejsou bezpředmětné. Balkán je nejdůležitější oblastí evropské sladkovodní biodiverzity jak měkkýšů tak ryb. V regionu je na třicet pět tisíc kilometrů řek, z nichž je velká většina z hydromorfologického pohledu zatím nedotčená (30 %) nebo v dobrém stavu (50 %). Pro srovnání, Rakousko disponuje 15 % řek v dobrém stavu a pouze šesti procenty nedotčených. A jak je na tom ČR? V dobrém stavu je u nás méně než 20 % říčních kilometrů, zatímco netočené úseky řek už u nás téměř nenajdeme.

[Centrum pro životní prostředí](#) (Centar za životnu sredinu), partnerská organizace Arniky bosenské z Banja Luky, se na výzkumu podílela. Její expertka na problematiku Jelena Ivanić uvedla: *"Tato studie prokázala bohatost balkánských řek a také důsledky, které výstavba vodních elektráren přinese. Z celého Balkánu se Bosna a Hercegovina může těšit z největšího počtu zachovaných řek a rybích populací. **Drina a Neretva** jsou naše nejcennější velké řeky, nicméně na obou mají vzniknout desítky elektráren a přehrad."*

Chcete vědět více? Přečtěte si celou studii zde.

http://balkanrivers.net/sites/default/files/Fish_Study_web.pdf